

Tantárgy neve/kódja:	Ideológiák a XX. században
Tárgyfelelős:	Doktori programvezető
Tantárgy oktatója:	Ötvös István, PhD, habil
Kreditszám:	10
Óratípus:	Előadás
A tantárgy céljának rövid ismertetése:	A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókat a XX. századi totális rendszerek sajátjaival. A kurzus egyrészt ideológiatörténeti, másrészt politikai gondolkodás történeti szempontból vizsgálja tárgyát, ilyen értelemben keres magyarázatot a totális diktatúrák kialakulásának okaira.
Elsajátítandó elméleti ismeretanyag:	A tárgy mindenekelőtt a marxizmus egyes elemeinek kritikai bemutatásával kezdődik, nem a politikai filozófiai értelemben kutatva tárgyát, hanem megvizsgálva, hogy (1) saját korszakának milyen problémáira kísérelt meg választ adni, (2) miként hatottak válasza a modern politikai gondolkodásra. Ezután a Bolsevik forradalom és a Szovjetunió kialakulásának és működésének bemutatása következik. Ezek után a korszak európai államainak politikai fejlődését mutatja be, elsősorban arra fókuszálva, hogy a liberális politikai gondolkodás által létrehozott politikai szerkezetet milyen kihívások erodálták. A kurzus következő fő része a fasiszmus és a náciizmus politikai struktúrájának megismerése, határozottan reflektálva a francia fasiszta mozgalmakra és a közép-európai politikai változásokra.
Elsajátítandó gyakorlati ismeretanyag:	A kurzus során a hallgatók egyrészt megtanulják felkutatni a tárgyhoz kapcsolódó forrásokat, majd közös órai munkán megtanulják elemzeni és értelmezni azokat. Tekintettel a totális diktatúrák irattermelési módszereire ez különös képességeket igényel, hiszen a rendszerek egyik lényege éppen az, hogy politikai tevékenységük valódi célját és lényegét a keletkezett iratanyag inkább elfedni akarta, mintsem feltárni. Ebben az összefüggésben a hallgatók gyakorlati tapasztalatokat szerzeni a szókészlet értelmezésével és az irattermelés speciális módjaival kapcsolatban is.
A 2-4 legfontosabb kötelező irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Pipes, Richard, Communism: A History, Chronicles Book, 2003. ISBN 978-0812968644 Arendt, Hannah, The Origins of Totalitarianism, Mariner Books, 2024, 978-0063354487 Furet, Francois, Egy illúzió múltja, Európa Könyvkiadó, 2000, Callinicos, Alex (ed.), Routledge Handbook of Marxism and Post-Marxism, Routledge, 2020, ISBN 978-1351370011
A 2-4 legfontosabb ajánlott irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Volker, Ulrich, Fateful Hours: The Collapse of the Weimar Republic, W. W. Norton & Co. 2025, ISBN 978-1324110545 Nolte, Ernst, A fasiszmus korszaka, Martonvásár, Kairosz, 2003., ISBN 963-9484-59-8 Furet, Francois, A forradalomról, Budapest, Európa Könyvkiadó, 2006, ISBN 963-07-7849-1

Elmélet-gyakorlat aránya:	Elméleti óra óraszám: mintatanterv szerint	Gyakorlati óra óraszám: mintatanterv szerint
Az alkalmazott oktatási módszerek:	A kurzus hagyományos előadás, amely a frontális módszert auditív és kép elemekkel egészíti ki, melyet az előadást interpretáló ppt anyag tesz teljessé. Az előadás elemét képezi a Memento Park és a Terror Háza látogatása, mintegy „kihelyezett óraként”.	
Az értékelés módja:	A kurzus értékelése kollokvium keretében történik, melynek része egy írásbeli teszt és annak sikeres teljesítése esetén egy szóbeli prezentáció.	
Az értékelés kritériuma:	<p>Részvétel</p> <p>A kurzus teljesítésének kritériumai kapcsán a kari TVSz. és kiegészítő rendelkezései irányadóak. Amennyiben a hallgató a TVSz. által szabályozott módon részt vettek a kurzuson, jelentkezhetnek vizsgázni. A szóbeli vizsga során a hallgató előbb egy teszt kitöltése után vehet részt a szóbeli vizsgán, mely során ppt segítségével mutathatja be azt a történeti problémát, amelyre a szakirodalom feldolgozása során, előzetes egyeztetés után felkészült. A vizsga során a hallgató prezentációja mellett más eszköz nem vehető igénybe.</p> <p>A „jeles” érdemjegy feltétele, hogy a hallgató a vizsgán bizonyítja, hogy önálló munkával képes feldolgozni a választott témájára vonatkozó dokumentumokat. A „jó” érdemjegy feltétele, hogy a kiadott források és feldolgozások alapos ismeretéről tanúságot tesz. Hullámzó teljesítmény, illetve a prezentáció kisebb hiányosságai esetén „közepes” érdemjegy adható. „Elégséges” eredményt az kaphat, aki a választott témája feldolgozásában bizonytalan.</p>	
Miként járul hozzá a tantárgy a doktori iskola képzési programjában tanulási eredményként megjelölt MKKR 8. szintű tanulási eredmények eléréséhez.	A kurzus elvégzése során a hallgatók mélységi tudásra tesznek szert a történeti-politikai dokumentumok felkutatása és értelmezése terén, amelyet saját, önálló kutatásaik során – természetesen illeszkedve témájuk jellegzetességeihez – alkalmazhatnak. Elsajátítják, hogy autonóm módon, de felelősséggel nyúljanak forrásaikhoz.	